

FISA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	ISTORIA ANTICĂ A ROMÂNIEI Modul: Romani, romanici și barbari la Dunărea de Jos			Codul disciplinei	
Anul de studiu	1	Semestrul*	II	Tipul de evaluare finală (E / V / C)	
Categorია formativă a disciplinei DF -fundamentală, DG -generală, DS -de specialitate, DE -economică/managerială, DU -umanistă					DF
Regimul disciplinei { Ob -obligatorie, Op -opțională, F -facultativă}				Ob	Numărul de credite
Total ore din planul de învățământ		42	Total ore studiu individual		58
				Total ore pe semestru	100
Titularul disciplinei	Conf.dr. Ioan Carol Opreș				

Facultatea	Istorie
Departament	Departamentul de Istorie Antică, Arheologie și Istoria Artei
Domeniul fundamental de știință, artă, cultură	Științe umane
Domeniul pentru studii universitare de licență	Istorie
Direcția de studii	Istorie

Numărul total de ore (pe semestru) din planul de învățământ				
<i>(Ex: 28 la C dacă disciplina are curs de 14_săptămâni x 2_h_curs pe săptămână)</i>				
Total	C**	S	L	P
42	28	14		

Competențe specifice disciplinei	<p>1. Cunoaștere și înțelegere</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cunoaște informațiile fundamentale privitoare la stadiul general al cercetării epocii romane provinciale și a migrațiilor în spațiul geografic al României. ▪ Enumeră sursele și teoriile referitoare la fenomenele romanizării și interacțiunii politico-culturale cu barbarii la Dunărea de Jos în antichitate. ▪ Identifică principalele surse istorice în domeniul studiat. ▪ Cunoaște principalele elemente ale cronologiei și ale principiilor de organizare provincială (administrativă, militară) la Dunărea de Jos. ▪ Utilizarea informațiilor din surse diferite în cadrul unei argumentări pe o temă dată <p>2. Explicare și interpretare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Capacitatea de a analiza texte și imagini (reprezentări de monumente, artefacte) antice referitoare la subiectul tratat și de a aplica tehnicile de bază ale analizei din perspectivă istorică ▪ Capacitatea de a aplica în studierea civilizației romane antice concepte fundamentale ale științelor istorice și sociale și de utilizare a vocabularului de specialitate. ▪ Abilitatea de a lucra independent/ critic cu sursele istorice primare. <p>3. Instrumental – aplicative</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Capacitatea de a învăța ▪ Creativitate ▪ Capacitatea de a aplica tehnicile de bază ale analizei de text și imagine din perspectivă istorică. ▪ Abilitatea de a lucra independent/ critic cu sursele istorice (utilizarea elementelor
---	--

	<p>de bază ale metodologiei istorice: identificarea informației, ordonarea pe criterii și în categorii date a informației, ierarhizarea în funcție de complexitatea conceptuală).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Capacitatea de a concepe un eseu pe o structură dată ▪ Capacitatea de evaluare a argumentelor oferite și de autoevaluare a propriilor aserțiuni. ▪ Competențe de comunicare într-o limbă străină (utilizarea literaturii de specialitate de complexitate medie într-o limbă de circulație internațională sau o limbă regională). ▪ Competențe TIC (utilizarea pachetului MSOffice – tehnoredactare, alcătuirea notelor de subsol, realizarea de prezentări Powerpoint; utilizarea datelor de baze open-access relevante).
	<p>4. Atitudinale</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltarea gândirii critice ▪ Capacitatea de adaptare la situații noi ▪ Capacitatea de însușire a unui comportament etic ▪ Dorința de a reuși

<p>Tabla de materii - tematică</p>	<p>Descriere curs</p> <p>Cursul prezintă evoluția civilizației romane și postromane în spațiul daco-moesic, între sec. I-VII p.Chr.). Impunerea structurilor romane, odată cu organizarea noilor provincii, în sec. I-II, a avut drept consecință un intens proces de urbanizare – orașe romane și grecești, integrare economică și culturală. Civilizația romană a cuprins și lumea satelor, deopotrivă. Romanizarea a diminuat în Dacia după retragerea aureliană, dar influxurile permanente venite din lumea sud-dunăreană (inclusiv demografice) au contribuit la extinderea și perpetuarea romanizării în spațiul vechii Dacii. Stăpânirea romană se va perpetua în zonă (la sudul Dunării și parțial/fluctuant și la nordul fluviului) până în sec. VII, odată cu căderea limesului, în timpul invaziile slavilor. Prezența romană la Dunărea de Jos, pe parcursul a aproape șapte secole a dus, de asemenea, la asimilarea elementelor barbare, fiind stimulată în cea de-a doua parte a perioadei și de difuziunea creștinismului pe cele două maluri ale fluviului. Procesul istoric al romanizării Daciei și a Moesiei a constituit elementul central al etnogenezei românilor. Cursul urmărește ansamblul fenomenelor istorice petrecute în acest interval cronologic, prezentate mai sus, din perspectiva surselor narative, epigrafice și arheologice cunoscute în stadiul actual al cercetării.</p> <p>Tematică curs</p> <p>1.1. Introducere în terminologia antichității romane: precizări terminologice (Principat/Dominat; Imperiul roman târziu; antichitate târzie; paleocreștinism; roman-roman-barbar, <i>limes-limitanei</i>, elementele fundamentale în diplomația romană: <i>amicitia, deditio, foedus-foederati</i> etc.).</p> <p>1.2. Principalele momente ale avansării stăpânirii romane la Dunărea de Mijloc și de Jos (sec. I a.Chr. – sec. I p.Chr.). Crearea și organizarea provinciei Moesia.</p> <p>1.3. Organizarea politico-administrativă a Daciei romane. Armata romană din Dacia. Structuri urbane și rurale din Dacia romană. Populația Daciei romane (autohtoni și coloniști). Problema romanizării.</p> <p>1.4. Organizarea militară și administrativă a provinciilor de la Dunărea de Jos în epoca Dominatului (sec. IV-VII p.Chr.). Prezența romană pe malul de nord al Dunării în epoca Dominatului (sec. IV-VI).</p> <p>1.5 Dacii liberi din vest și relațiile lor cu Imperiul roman. Costobocii și relațiile lor cu Imperiul roman. Carpii – istorie și cultură materială. Configurația demografică a Munteniei în sec. II-III p.Chr.</p>
---	---

- 1.6. Invaziile barbare din provinciile de la Dunărea de Jos (Dacia și Moesia) (a. 238-270).
- 1.7. Izvoare literare și arheologice referitoare la sfârșitul stăpânirii romane în Dacia.
- 1.8. Goții și relațiile lor cu populația autohtonă. Cultura Sântana de Mureș-Cerneahov.
- 1.9. Dominația hunică la Dunărea de Mijloc și de Jos (sec. IV-V).
- 1.10. Prezența gepizilor pe teritoriul Daciei și relațiile cu populația autohtonă. Slavii și relațiile lor cu populația autohtonă. Avarii și relațiile lor cu populația autohtonă. (sec. V-VIII).
- 1.11. Creștinism în evoluție istorică în spațiul fostei Dacii romane și al provinciei Scythia până la începutul sec. VII p.Chr.
- 1.12. Cultura materială a populației autohtone din spațiul fostei Dacii în sec. IV-VII. Etapele etnogenezei românilor.

Seminar

- 2.1. Introducere în studiul istoriei antice a României (mileniul I p.Chr.). Repere bibliografice. Introducere în geografia istorică a Daciei romane. Principalele surse cunoscute.
- 2.2. Romani și barbari pe Columna traiană. *Bellum Dacicum* al împăratului Traian (**Secția Lapidarium – Muzeul Național de Istorie a României**)
- 2.3. Romani și barbari pe Monumentul triumfal de la Adamclisi (*Tropaeum Traiani*).
- 2.4. Diplomele militare – surse epigrafice ale istoriei romane
- 2.5. Antichități ale epocii migrațiilor. Arheologie a culturii Sântana de Mureș - Cerneahov, hunică, gepidică
- 2.6. Tezaure din epoca migrațiilor (**Secția Tezaur – Muzeul Național de Istorie a României**)
- 2.7. Mărturii arheologice ale creștinismului pe teritoriul Daciei și Scythiei Minor (sec. IV-VII).

<p>Bibliografia</p>	<p>Pachetul general Lecturi obligatorii: pachetul general și lectură suplimentară din <i>Istoria Românilor</i>, Tratat, vol. II, <i>Daco-romani, romanici, alogeni</i>, coord. Prof.dr. Dumitru Protase, prof.dr. Alexandru Suceveanu, București, București, 2000, cap. V, <i>Populațiile migratoare pe teritoriul Daciei</i>, pag. 678-737 (respectiv <i>Goții, Hunii, Gepizii, Avarii, Slavii</i>).</p> <p>Bibliografie selectivă aferentă cursului: Tratatul de Istorie a Românilor, Academia Română</p> <ul style="list-style-type: none"> ✿ <i>Istoria românilor</i>, vol. I. <i>Moștenirea timpurilor îndepărtate</i>, coord. Acad. Mircea Petrescu-Dâmbovița, membru coresp. al Academiei Române Alexandru Vulpe, Academia Română, Secția de Științe Istorice și Arheologice, Editura Enciclopedică, București, 2001. VEZI cap. VIII. <i>Burebista</i> și cap. IX. <i>Istoria Daciei de la Burebista până la cucerirea romană</i>. <i>Istoria românilor</i>, vol. II. <i>Daco-romani, romanici, alogeni</i>, coord. prof.dr. Dumitru Protase, cerc.pr. I dr. Alexandru Suceveanu, Academia Română, Secția de Științe Istorice și Arheologice, Editura Enciclopedică, București, 2001. <i>Istoria românilor</i>, vol. III. <i>Genezele românești</i>, coord. Acad. Ștefan Pascu, Acad. Răzvan Theodorescu, Academia Română, Secția de Științe Istorice și Arheologice, Editura Enciclopedică, București, 2001. VEZI capitoul <i>Izvoarele istoriei românilor în sec. VII-XIV</i>, semnat de acad. Ștefan Pascu, este cap. I. <i>Zorii unei noi epoci (secolele VII-VIII)</i>. <p>Dicționare, enciclopedii, monografii.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✿ <i>Dicționar de istorie veche a României (Paleolitic – sec. X)</i>, coord. D.M. Pippidi, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976. ✿ <i>Enciclopedia civilizației romane (coordonator științific Dumitru Tudor)</i>, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982. ✿ <i>Enciclopedia Arheologiei și Istoriei Vechi a României</i>, vol. I (A-C), vol. II (D-L), vol. III (M-Q), Editura Enciclopedică, București, 1994/1996/2000 (coordonator științific Constantin Preda). ✿ FHDR – <i>Fontes Historiae Daco-Romaniae – Izvoarele istoriei României</i>, București, I <i>De la Hesiod la Itinerarul lui Antoninus</i> (1964); II <i>De la anul 300 până la anul 1000</i> (1970); ✿ N. Gudea - I. Ghiurco, <i>Din istoria creștinismului la români</i>, Oradea, 1988. ✿ M. Macrea, <i>Viața în Dacia romană</i>, București, 1969. ✿ Coriolan Opreanu, <i>Dacia romană și barbaricum</i>, Editura Mirton, Timișoara, 1998. ✿ Constantin C. Petolescu, <i>Scurtă istorie a Daciei romane</i>, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995. ✿ Constantin C. Petolescu, <i>Dacia și Imperiul roman. De la Burebista până la sfârșitul Antichității</i>, Editura Teora, București, 2000. ✿ C.C. Petolescu, <i>Dacia. Un mileniu de istorie</i>, Editura Academiei Romane, 2010. ✿ I. I. Russu, <i>Etnogeneza Românilor. Fondul autohton traco-dacic și componenta latino-romană</i>, București, 1981 ✿ Dumitru Tudor, <i>Arheologia romană</i>, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976. ✿ R. Vulpe, I. Barnea, <i>Din istoria Dobrogei. Romanii la Dunărea de Jos</i>, vol. II, București, 1968. ✿ Al. Suceveanu, Al. Barnea, <i>La Dobroudja romaine</i>, Bucarest, 1991.
----------------------------	---

<p>La stabilirea notei finale se iau în considerare</p>	<p>Ponderea în notare, exprimată în % {Total=100%}</p>
---	---

- răspunsurile la examen / colocviu (evaluarea finală)	60 %
- testarea continuă pe parcursul semestrului	20 %
- activitățile gen teme / referate / eseuri / traduceri / proiecte etc.	20 %
Examen parțial obligatoriu	Admis / respins
<p>Descrieți modalitatea practică de evaluare finală, E/V.</p> <p>Examinare scrisă</p>	
Cerințe minime pentru nota 5 (sau cum se acordă nota 5)	Cerințe pentru nota 10 (sau cum se acordă nota 10)
<p>Calificativul "admis" pentru subiectele eliminatorii</p> <p>Formularea unor răspunsuri care să utilizeze informații din cursul predat și din bibliografia indicată</p> <p>Formularea de răspunsuri care să indice ipoteza de lucru, argumentele factuale și logice, analiza veridicității și a relevanței surselor folosite, concluzii. Cunoașterea cronologiei procesului de romanizare în provinciile de la Dunărea de Jos și a izvoarelor fundamentale ale perioadei.</p>	<p>Pentru evaluarea maximal sunt avute în vedere utilizarea corectă a terminologiei de specialitate, localizarea pe hartă exemplele oferite referitoare la urbanizare, organizare militară etc., coroborarea izvoarelor istorice de diferite categorii și evaluarea critică a surselor istorice.</p>

Semnătura titularului

Conf.dr. Ioan Carol Opreș